

FILATELIST št. 19

Glasiło Filatelističnega društva Idrija

februar 2006

Bajc S.

FD Idrija št. 63

**22. JUNIJ - PRAZNIK
OBČINE IDRIJA**

VSEBINA

<i>SPREHOD SKOZI LETO 2005</i>	- Niko Jereb	3
<i>PRAV POSEBEN JUBILEJ FD IDRİJA</i>	- Niko Jereb	7
<i>IDRIJSKO FD ZNOVA POHVALJENO</i>	- Niko Jereb	10
<i>OCENJEVANJE DRUŠTEV</i>	- Niko Jereb	13
<i>IDRIJSKI MERKUR</i>	- Janez Kavčič	16
<i>340 LET GODBENEGA DRUŠTVA IDRİJA</i>	- Janez Kavčič	19
<i>PRVO SREČANJE GOVEKARJEV</i>	- Milan Govekar	22
<i>ČIPKARSKI FESTIVAL 2005</i>	- Niko Jereb	23
<i>100 LET ROTARY INTERNATIONAL</i>	- Niko Jereb	25
<i>NAŠ SENIOR JOŽE RUPNIK</i>	- Janez Kavčič	28
<i>ČETRTO LETO KROŽKA V SP. IDRİJI</i>	- Janez Kavčič	31
<i>SPUST V SREBRNE GLOBINE</i>	- Niko Jereb	34
<i>VROČE ZGODBE O VROČIH ZNAMKAH</i>	- Niko Jereb	36
<i>FILATELISTIČNE KARIKATURE</i>	- Silvester Bajc	38
<i>FILATELIJA MALO DRUGAČE</i>	- Vojko Rejc	39
<i>ZAPISANO OSTANE</i>	- Niko Jereb	41
<i>ČLANI FD IDRİJA 31.12.2005</i>		44
<i>ORGANI FD IDRİJA</i>		46
<i>V LETU 2005 SO NAM POMAGALI</i>		48

FILATELIST je glasilo Filatelističnega društva Idrija, p. p. 45, 5280 Idrija.

Izhaja vsaj enkrat letno v nakladi 100 izvodov.

Odgovorni urednik: Niko Jereb.

Uredniki: Janez Kavčič, Silvester Bajc, Vojko Rejc, Ljubo Ukmar.

Tehnični urednik: Ljubo Ukmar. Lektor: Janez Kavčič.

SPREHOD SKOZI LETO 2005

Leto 2005 v primerjavi z letom 2004 ni bilo prestopno niti koledarsko, niti po društvenih podvigih. Bilo je čisto navadno, dobro in uspešno leto. Že takoj na začetku se je (končno!) zgodil slovesen društveni večer. V idrijski gostilni Kos smo 18. marca 2005 počastili minulo 55-letnico društva in se zahvalili vsem, ki so zaslužni za uspešno delovanje našega filatelističnega društva.

Foto: Ljubo Ukmar

Pred začetkom občnega zbora FD Idrija

Naslednji dogodek je bil redni letni občni zbor FD Idrija in sicer v nedeljo, 20. marca 2005. Zbor je vodil in generalno poročilo o delu društva v letu 2004, ki je bilo po aktivnostih daleč najbolj uspešno doslej, podal predsednik Niko Jereb, podrobneje pa so poročali še posamezni poverjeniki in sicer blagajnik Peter Lapajne, gospodar Vojko Rejc, Silvester Bajc za krožno zamenjavo ter Ljubo Ukmar za kataloge in filatelistično literaturo. Finančno je društvo poslovalo pozitivno, saj je za vse edicije pridobilo sponzorje in donatorje. Tako ostajajo namenska sredstva za tiskanje zbornika nedotaknjena. Zbor je poročila sprejel in potrdil. Sprejel je tudi okvirni program za leto 2005, ki je zajemal predvsem priložnostne izdaje in promocije, izdajo biltena, priložnostne razstave in aktivnosti ob čipkar-

skem festivalu. Upravni odbor naj bi ob upoštevanju finančnih možnosti izbral med naslednjimi dogodki: 10. obletnica praznika občine Idrija, Čipkarski festival, 340-letnica Godbenega društva rudarjev Idrija (o obeležitvi tega jubileja so tekli pogovori s KS Mesto Idrija že leta 2004), 100-letnica rojstva glasbenega pedagoga, zborovodje in skladatelja Ivana Rijavca, otvoritev prenovljenih klavž na Kanomljici, 200-letnica smrti Eve Emilije Kraus, Idrijčanke, priznane Napoleonove ljubice, 100-letnica ustanovitve in delovanja Rotary International, 200-letnica rojstva dr. Ludvika Gerbca, priznanega zdravnika, ki je v Idriji deloval 40 let. Za Čipkarski festival je bila načrtovana večja društvena razstava, drugih posebnih akcij letni program ni predvidel.

Prvo obeležje v letu 2005 je izšlo 22. junija. Običajno smo ta dan zaznamovali s spominom na slavne Idrijčane. Ker pa je občina obhajala 10. obletnico na novo izbranega občinskega praznika, smo se odločili, da na dopisnico dotiskamo grb, dopolnjen še z drugimi idrijskimi atributi, ki se delno ponovijo v žigu. Zato tudi nekaj negodovanja zbiralcev tematike »grbi slovenskih občin«. Priložnostna razstava je bila na gradu. Čez tri dni je sledila nova izdaja, prav tako večbarvni dotisk dopisnice in zanimiv priložnostni poštni žig ob 340-letnici Godbenega društva rudarjev Idrija. To izjemno tradicijo v celotnem evropskem prostoru smo bili že obeležili ob 330-letnici (01.07.1995). Predstavitve obeh izdaj je bila na gradu Gewerkenegg, kjer je bila tudi razstava. V imenu Občine Idrija in župana je FD Idrija in ostale udeležence slovesnosti pozdravil direktor občinske uprave Zdravko Klemen. Pekarna Jesenko pa je znova poskrbela, da je bilo druženje še bolj prijetno.

Glavni dogodek in opravično najbolj obsežen v letu 2005 je bila obeležitve Čipkarskega festivala. Prvič so bile za dotisk uporabljene nove poštne dopisnice. Tako kot prejšnja dva, je večbarvni osnutek dotiska in žiga pripravil član društva Silvester Bajc. Kar nekaj dela je bilo tudi s pripravo razstave. V začetku leta je še bilo pričakovati, da se bo zanjo ogrelo nekaj več razstavljalcev, posebej še, ker imajo nekateri člani zanimive zbirke, za katere so prejemale visoka odličja. Izkazalo pa se je, da lahko spravimo skupaj le »srednjo« društveno razstavo. Škoda, saj so filatelistične razstave v času čipkarskega festivala zelo obiskane. Na festivalu smo naše društvo in naše izdaje tradicionalno predstavljali obiskovalcem. Tudi zasedba akterjev za stojnico je bila tradicionalna.

Jesenski čas je minil v ustaljenem društvenem utripu. Iskali smo možnosti za finančno podporo za nekatere izdaje, ki smo jih predvideli v programu. Ob različnih mnenjih tudi odločitve o jesenski ediciji ni bilo. Nedeljska druženja so se že bližala decembru, ko se nam je znova začelo muditi. Z Rotary Clubom Idrija smo se bili dogovorili, da skupaj počastimo 100 let delovanja Rotary International s posebno filatelistično izdajo. Silvester Bajc je oblikoval slikovno sporočilo, Janko Štampfl pa priložnostni poštni

žig. Spominska dopisnica je oblikovno zelo uspela. Slovesna promocija je bila 21.12.2005 na sedežu rotarijcev na Kendovem dvorcu v Spodnji Idriji. Dogodek je spremljala priložnostna filatelistična razstava.

Februarja 2005 smo izdali osemnajsto številko našega biltena Filatelist. Kar 56 strani obsegajoč, zasluži, da ga imenujemo »letni zbornik«. V njem je zapisano vse, kar se je zanimivega dogajalo v FD Idrija. Že nekaj let zanj skrbi Ljubo Ukmar, od zbiranja člankov, tehničnega urejanja in tiskanja. Žal se krog avtorjev kljub občasnim apelom nikakor ne razširi. Že res, da priprava članka zahteva nekaj časa, ampak kot že velikokrat rečeno, zapisano ostane! Ko to pišem, se števila 19 že pripravlja in bo izšla koncem februarja 2006. Člani jo bodo prejeli na rednem letnem zboru zadnjo nedeljo februarja 2006. Pregleden zapis o delu društva skozi petinpetdeset let je objavljen v št. 3/05 Nove Filatelije. Ob znova uvedenem ocenjevanju društev (2003), ko smo bili najboljši, je bilo primerno, da najširšemu filatelističnemu bralstvu prikažemo svoje delo. Članek je pripravil Niko Jereb, ki je izdelal tudi poročila o doseženih točkah, prav tako tudi za leti 2004 in 2005. Komisija za priznanja pri Filatelistični zvezi Slovenije bo aktivnost društev pregledala in ocenila, o podelitvi priznanj pa bo odločil

Foto: Ljubo Ukmar

Nedeljsko srečanje FD Idrija 20.11.2005

IO FZS. Razglasitev najboljših bo na Skupščini FZS spomladi 2006. Redni nedeljski sestanki se od 13. marca 2005 ne odvijajo več v učilnici

AMD Idrija, temveč v veliki sejni dvorani Občine Idrija. Dolga leta smo brezplačno gostovali v prostorih AMD. Le-ta pa je marca 2005 postavila zahteve po plačilu za uporabo učilnice. Pa se je izkazal idrijski župan Damjan Krapš in nam ponudil veliko sejno dvorano v brezplačno uporabo za nedeljska srečanja in tako rešil društvo hude zagate. Še prej pa je član društva Miran Jurjavčič ponudil svoj prostor v Kosovelovi ul 8, kjer smo že sestankovali. V njem si bo društvo uredilo arhiv in knjižnico.

O načrtih za leto 2006 in naprej bomo spregovorili na rednem letnem zboru. Vsekakor je pričakovati tradicionalne društvene izdaje ob občinskem prazniku in čipkarskem festivalu, morda tudi flam. V letu 2006 praznuje Čipkarska šola 130 let. Čez leto dni se nam obeta priložnostna poštna znamka z motivom minerala aragonita, ježka iz Ravenske jame. Morda pa še katera, saj so v igri neandertalska piščal iz arheološkega najdišča Divje babe, fosili kačjerepov iz okolice Ledin, mineral epsomit, prekmandlcova brada iz idrijskega rudnika in značilna jed idrijski žlikrofi z bakalco! Nič pa še ni znanega, kaj je s predlogom za izdajo priložnostne znamke leta 2007, ob 100-letnici rojstva šahovskega vele mojstra Vasje Pirca. Predlog je Pošti Slovenija podal Šahovski klub Kolektor Idrija dne 04. februarja 2005, naše društvo pa je podalo pisno podporo.

Ko se sprehajam po letu 2005, ne morem mimo problema, ki se vleče že vrsto let. Vedno isti dolžniki naročenih znamk izkazujejo vsako leto za več kot 100.000,00 SIT dolga! Društvo mora tekoče poravnati račune za dobavljene znamke. Ob takem neredu s plačniki je gospodar Vojko Rejc pogosto v veliki zadregi. Denar si je treba izposojati drugje. Enkrat, dvakrat letno, ali pa še to ne, pridejo v društvo. Celo nekaj takih članov je, ki še vedno niso poravnali članarine, čeprav jo je društvo za vse že na začetku leta 2005 odvedlo FZS, da smo lahko dobili eseje. Kakšen smisel ima tako članstvo? Neplačniki so bili tekom let že večkrat opozorjeni. Tudi na rednem letnem zboru društva bo potrebno ukrepanje. Nerednim odjemalcem in plačnikom naročenih znamk bomo v letu 2006 ukinili dobavo. Za ilustracijo: dne 27.01.2006 so bili naročniki znamk dolžni društvu 225.896,00 SIT. Od tega samo štirje člani skupaj dolgujejo kar 150.857,00 SIT. Je ob teh podatkih komentar sploh še potreben?!

Pa še to: zaželjeno je, da bi se več članov aktivno vključevalo v delo društva, da to ne bi slonelo le na peščici. Z razširjenim aktivom bo društvo lahko še bolj prodorno in uspešno ter sposobno nadaljevati tradicijo odličnosti.

Niko Jereb, predsednik

PRAV POSEBEN JUBILEJ FD IDRJA

»Bolje pozno kot nikoli!« je vzkliknil Rimljan Livius. To reko v polni meri velja tudi za naše društvo. Zlati jubilej, petdeseto obletnico ustanovitve, smo praznovali le napol. Sicer je bilo leto 1999 vseskozi slovesno. Čeprav je bila promocija znamke z idrijskim kristalom cinabarita uvod v jubilejno leto, smo želeli praznik počastiti s posebnim dogodkom. Ni nam uspelo, razlogi so bili objektivni. Pa smo si rekli, da bo pa 55-letnica bolj imenitna in leto 2004 nekaj posebnega. Res je bilo posebno. Nabasano z delom in uspešnimi promocijami. Tudi jubilej smo obeležili s priložnostnim ovitkom in žigom 28.02.2004. In ker se zarečenega kruha največ poje, je nam čas pojedel tudi to leto. Prej, preden smo utegnili jubilej zapiti. Zato je bila prva naloga v letu 2005 počastitev pomenljive obletnice.

Upravni odbor je že 23.01.2005 obravnaval priprave na to slovesnost FD Idrija in oblikoval predloge za podelitev priznanj zaslužnim članom društva ter dobrotnikom, ki so tvorno sodelovali z društvom in mu izkazovali pomoč. Januarja je bil pripravljen poimenski predlog prejemnikov. Sklep je bil, da se podeli 13 zahval, 16 diplom in 16 priznanj. Kot najvišje se šteje priznanje, dobitniki le-teh prejmejo tudi umetniški grafični list. Sklenjeno je bilo tudi, da bo svečanost s skupno večerjo v idrijski gostilni Kos in sicer v petek, 18. marca 2005. Redni letni občni zbor pa naj bi bil prvo nedeljo po prazničnem večeru. Dne 16.03.2005 je bil zadnji pripravljani sestanek Upravnega odbora. Seznam dobitnikov je odbor še enkrat pretehtal in ga dokončno potrdil.

Listine so bile oblikovane po zamisli Vojka Rejca, ki je tudi poskrbel za

i z v e d b o
(izbira papirja,
tiska in ročnih
v p i s o v) .
Z a h v a l e ,
diplome in
priznanja so
iz ročno izde-
lanega papirja,
tiski v barvi
cinobra, ime-
na pa izpisa-
na s kaligraf-
sko pisavo
Sanje Rejc.
Mape iz ena-
kega materia-

Vojko Rejc prejema priznanje iz rok predsednika Nika Jereba

Foto : Silvester Bajc

la imajo na zgornji strani poudarjen suhi žig Filatelističnega društva Idrija.

V petek, 18. marca ob šestih zvečer se je v znani idrijski gostilni Kos zbralo izjemno število filatelistov FD Idrija in sodelavcev ter dobrotnikov društva na slovesnosti v čast 55-letnici delovanja FD Idrija. Predsednik Niko Jereb je po uvodnih pozdravnih nagovorih navzoče popeljal skozi petinpetdesetletno delovanje društva in se zahvalil vsem, ki so pripomogli, da je bilo društvo vseskozi uspešno. Nato je svečano razglasil sklep Upravnega odbora, da se ob visokem jubileju društva, 55-letnici, vsem članom, ki so društvu zvesti več kot 30 let, vsem zaslužnim članom in drugim, ki so pomagali društvu, podeli listine zahvale, listine diplom in kot najvišje, listine priznanj.

Sledilo je svečano poimensko izročanje listin. Dobitniki priznanj so prejeli tudi lepe grafike, ki sta jih prav za ta namen pripravila oblikovalca Silvester Bajc in Sanja Rejc. Posebno odmeven aplavz je doživel Janko Pirc, najstarejši filatelista, že v dvaindevetdesetem letu, nekdanji aktiven član FD Idrija. Sledila je večerja, idrijski žlikrofi z bakalco, pa pijače tudi ni manjkalo. Prijetno druženje in veselo razpoloženje je kar trajalo. Zaradi službenih obveznosti se proslave ni mogel udeležiti tedanji generalni direktor Pošte Slovenije, mag. Alfonz Podgorelec, prav tako tudi nekateri predstavniki drugih društev. Idrijskim manjkajočim dobitnikom so bile listine izročene na občnem zboru, preostalim pa so bile poslane po pošti.

Niko Jereb

Foto : Silvester Bajc

Slovesno srečanje ob 55-letnici Filatelističnega društva Idrija

Seznam prejemnikov listin

Zahvale so prejeli:

1. Jež Drago, član
2. Kovačič Stanko, član
3. Rupnik Boris, član
4. Vončina Ivan, član
5. Avto-moto društvo Idrija
6. Krajevna skupnost Mesto Idrija
7. Linec Milko, Maribor
8. Mestni muzej Idrija
9. Pekarna Jesenko,
Jože Jesenko sp., Jelični Vrh,
10. Planinsko društvo Idrija
11. Pošta Idrija
12. Rupnik Nande, Idrija
13. Učakar Matjaž, Ljubljana.

Diplome so prejeli:

1. Bevk Samo, član
2. Črv Dimitrij, član
3. Ferjančič Ivi, član
4. Hladnik Ivica, članica
5. Kogej Milan, član
6. Križaj Igor, član
7. Lapajne Milan, član
8. Mervic Egon, član
9. Novak Miran, član
10. Rupnik Jože, član
11. Štravs Lado, član
12. Gantar Branko,
nekdanji član, Spodnja Idrija
13. Pirc Janko, nekdanji član, Idrija
14. Filatelistično društvo
Lovro Košir, Škofja Loka
15. Filatelistični klub Koper
16. Društvo zbiralcev
Ajdovščina - Nova Gorica

Priznanja so prejeli:

1. Bajc Silvester, član
2. Bedenk Avgust, član
3. Jereb Franci, član
4. Jereb Nikolaj, član
5. Jurjavčič Miran, član
6. Kavčič Janez, član
7. Kogoj Leopold, član
8. Lapajne Peter, član
9. Močnik Metod, član
10. Rejc Vojko, član
11. Štampfl Janko, član
12. Ukmar Ljubo, član
13. Vidmar Franc, član
14. Rupnik Metka,
Radio Odmev, Cerčno
15. Občina Idrija
16. Podgorelec Alfonz,
generalni direktor
Pošte Slovenija

IDRIJSKO FILATELISTIČNO DRUŠTVO ZNOVA POHVALJENO

V okviru akcije Občina Idrija – Lepa in gostoljubna 2005 je prejelo Priznanje deset nagrajencev, med njimi tudi Filatelistično društvo Idrija in sicer za prizadevno ter nesebično promocijo idrijske in cerkljanske kulturne dediščine. Listine je podelil župan Damjan Krapš na posebni slovesnosti, ki je bila v četrtek, 27. oktobra 2005 v gradu Gewerke-negg.

Prejeto Priznanje je nagrada za dolgoletno dobro delo našega društva, ki je znalo prisluhniti aktualnostim časa z vrsto zanimivih obeležij, ki pripovedujejo malone o vseh pomembnejših dogodkih preteklega in sedanjega dogajanja v občini Idrija in Cerklje, o znamenitih ljudeh ter bogati naravni, tehniški in kulturni dediščini na njenem območju. Vse to je sedaj predstavljeno že na šestinšestdesetih društvenih izdajah in kar na osemindvajsetih poštnih znamkah. S tako številno paletto na poseben način zapisanih pričevanj, se ne more pohvaliti nihče drug v Sloveniji. Pomembno pa je tudi dejstvo, da so vsa ta sporočila potovala po vsem svetu. Za tak dosežek so bili potrebni dobro pripravljene predloge in veliko vztrajnosti. Poznavalci vedo, da so poštna znamka prestižna zadeva, zato je konkurenca ostra in kriteriji za izbor zahtevni. Komisija za izdajo poštnih vrednotnic Slovenije vključuje v program le najboljše.

Če se na kratko sprehodimo med najpomembnejšimi edicijami, ne moremo mimo dveh znamk, 500-letnice idrijskega rudnika in mesta. Nekdanja JPTT v Beogradu je za leto 1990 prejela čez 400 različnih predlogov. Izbranih je bilo samo 12 in med njimi tudi idrijski. Na povabilo filatelističnega društva je bil prišel iz Beograda celo glavni oblikovalec znamk, mag. Dimitrije Čudov. Spustil se je tudi v rudnik in šele kasneje priznal, da ga v življenju še ni bilo tako strah. Znamki sta na zahtevo društva izšli na god sv. Ahacija, 22. junija. Na ta dan je v idrijskem rudniku, na štirinajstem obzorju, delovala najgloblja pošta na svetu. Spominski ovitki s posebnim žigom so od tam potovali na vse konce sveta. Član društva Branko Gantar je s fotografskim očesom vse vestno posnel. Ta neponovljiv dogodek na štirinajstem obzorju v idrijskem rudniku, ki je po programu zapiranja rudnika že zdavnaj potopljeno, je tako zapisan v zgodovino.

Kar trdo je bila izbojevana znamka za 100-letnico prve slovenske realke v Idriji. Komisija je dopolnitev programa zavrnila, češ, da je že izredna izdaja v spomin na vrhunsko srečanje Bush – Putin v Sloveniji

Občina Idrija

Lokalna turistična organizacija Idrija

v okviru akcije
OBČINA IDRİJA - LEPA IN GOSTOLJUBNA 2005
prejme

PRIZNANJE

za prizadevno ter nesebično promocijo
idrijske in cerkljanske kulturne dediščine

Filatelistično društvo Idrija

Damjan Krapš,

župan Občine Idrija

komaj našla mesto. Z dodatnimi utemeljitvami in podporo tedanjega generalnega direktorja Pošte Slovenije, mag. Alfonza Podgorelca, je bil dogodek vendarle predlagano zaznamovan. Društvo se je tedaj že zavezalo za uvrstitev gradu Gewerkenegg na poštno znamko. Izbor za serijo Grajske stavbe na Slovenskem je bil potrjen, našega pa ni vključeval. Kar pet let so trajala utemeljevanja, da grad zasluži uvrstitev v to elito. Decembra 2004 je znamka, pospremljena z odmevno promocijo, končno izšla! Motivi idrijskih čipk na znamkah še vedno štejejo za reprezentančno izdajo, ki ji zavidajo mnogi čipkarski centri v Evropi. Naj povemo, da so bili osnutki teh znamk razstavljeni celo v palači narodov v Ženevi! Sicer pa so vsi čipkarski festivali v Idriji obeleženi s priložnostnimi izdajami. Med najiminenitnejše filatelistične dogodke vsekakor sodi promocijska slovesnost znamke z motivom idrijskega cina-barita s kapljicami živega srebra. Znamko je promoviral, tako kot večino naših, tedanji generalni direktor Pošte Slovenija, mag. Alfonz Podgorelec. Nič manj pomembna, morda celo bolj svečana pa je bila promocija ob izidu znamke posvečene 60-letnici PB Franje v Cerknem. Zanimive so spominske izdaje s priložnostnimi poštними žigi, na katerih so predstavljeni dr. A. Bebler, Jožef Mrak, M. V. Lipold, oče slovenske geologije imenovan, Henrik Freyer in seveda J. A. Scopoli in z njim svetovno znan naravoslovec Šved Karl Linné, nadalje 500-letnica Antonijevega rova, 60-letnica Partizanske tiskarne Slovenija, 10-letnica nove Občine Idrija ter 340-letnica Godbenega društva rudarjev Idrija, če omenimo le nekatere. Vsi so zgovorni dokumenti, ki odlikujejo podobe časa in utrujejo spomine.

Niko Jereb

Rosa Boerhave - Leper - Belgium - was zeer tevreden dat ze erbij was! - dan heeft dank.

Nobuo Amalario Koper
James Tatjanj
Gep. - Cerklno
Gep. - Cerklno

Gefeliciteerd, prachtige kollektie!
Blij dat ik hier was! dank h.

Jeanine van de Geyuchte
20-8-2005 Belgium.

V knjigi obiskovalcev fil. razstave 2005 najdemo tudi pohvale belgijskih obiskovalk...

OČENJEVANJE DRUŠTEV

Komisija za priznanja pri Filatelistični zvezi Slovenije ocenjuje uspešnost društev skladno s Pravilnikom o ocenjevanju aktivnosti društev. Ocenjuje se za dve leti skupaj, kolikor znaša obdobje med dvema rednima skupščinama FZS. Prvo ocenjevanje smo bili prestali zelo uspešno. Kako se bomo uvrstili v letu 2006 pa bo znano na spomladanski skupščini FZS.

Pregled dejavnosti društva in dosežene točke v letu 2004 smo objavili v glasilu Filatelist št. 18. Po ponovnem pregledu smo ugotovili, da ni bila upoštevana izdaja kartice ob 60-letnici Partizanske tiskarne Slovenija. Prav tako tudi ne celodnevna filatelistična stojnica na dan praznika na Vojskem. Oboje pomeni dodatnih 55 točk. Poročilo o doseženih točkah skupaj z dokumentacijo je bilo januarja 2006 pravočasno poslano Komisiji.

Pregled akcij in doseženih točk za leto 2005

1. ORGANIZACIJA RAZSTAV skupaj 180 točk

a. izložbene razstave skupaj 80 točk

- praznik občine Idrija / grad Gewerkenegg / 22.06.....20
- 340 let Godbeno društvo rudarjev / grad Gewerkenegg / 25.06.. ...20
- srečanje »Govekarjev« / pošta Godovič / 23.07.....20
- Rotary International / Kendov dvorec, Sp. Idrija / 21.- 23.12.....20
/ pošta Idrija / 24.12. 05. - 10. 01.06

c. društvena razstava skupaj 100 točk

- Čipkarski festival / stara OŠ / 19. - 27.08.05100 točk

2. DELO Z MLADINO skupaj 100 točk

a. redno delovanje krožkov skupaj 100 točk

- krožek OŠ Spodnja Idrija

3. DELO V DRUŠTVU

skupaj 1.072 točk

b. izdajanje priložnostnih ovitkov skupaj 150 točk

z ustreznim priložnostnim žigom

- Praznik občina Idrija.....30
- 340 let Godbenega društva rudarjev.....30
- Srečanje Govekarjev.....30
- Čipkarski festival.....30
- 100 let Rotary International.....30

c. organiz. in izvedba promocije društ. Izdaj skupaj 200 točk

- Praznik občine Idrija.....50
- 340 let Godbenega društva Idrija.....50
- Čipkarski festival.....50
- 100 let Rotary International.....50

e. prirejanje rednih društ. sest. z menjavo skupaj 102 točki

51 x 2.....102

g. druge društvene prireditve in izleti skupaj 150 točk

- 20.08. Čipkarski festival - stojnica.....25
- 21.08. Čipkarski festival.- stojnica..... 25
- 18.03. Slovesno srečanje vseh idrijskih filatelistov in
dobrotnikov društva ob 55-letnici in podelitev priznanj.....25
- 16.11. Srečanje s filat. krožkom Sp.Idrija.....25
- Izlet v RŽS Idrija (maj/jun. 05).....25
- Izlet VERONAFIL(maj 05).....25

h. poročanje o delu društva – mediji skupaj 250 točk

(časopisi, revije, radio, TV..)

i. izdajanje filatelističnega glasila skupaj 100 točk

- glasilo FILATELIST št. 18

k. sodelovanje društva v krožni zamenjavi skupaj 20 točk

l. dajanje zvezkov v krožno zamenjavo skupaj 100 točk

SKUPAJ 2005

1.352 točk

Pregled vseh doseženih točk za obdobje 2004/2005

<u>1. ORGANIZACIJA RAZSTAV</u>	<u>skupaj 420 točk</u>
a. izložbene razstave.....	220 točk
c. društvena razstava.....	200 točk
<u>2. DELO Z MLADINO</u>	<u>skupaj 200 točk</u>
a. redno delovanje krožkov.....	200 točk
<u>3. DELO V DRUŠTVU</u>	<u>skupaj 2.716 točk</u>
a. pridobivanje novih članov..(1).....	20 točk
b. izdajanje priložnostnih ovitkov z žigi.....	420 točk
c. organiz. in izvedba promocije društ. izdaj.....	550 točk
d. organiz. in izvedba ob izdajah znamk PS.....	100 točk
e. prirejanje rednih društ. sest. z menjavo.....	206 točk
g. druge društvene prireditve.....	250 točk
h. poročilo o delu društva – mediji.....	730 točk
i. izdajanje filatelističnega glasila	200 točk
k. sodelovanje društva v krožni zamenjavi.....	40 točk
l) dajanje zvezkov v krožno zamenjavo.....	200 točk
<u>SKUPAJ 2004 in 2005</u>	<u>3.336 točk</u>

pripravil Niko Jereb

IDRIJSKI MERKUR

Nekdanja velika idrijska občina, ki je obsegala tudi Cerkljansko, je v duhu izročil NOB obhajala občinski praznik 1. oktobra, v spomin na 1. oktober 1943, ko je bila v Cerknem ustanovljena Vojkova brigada. Nova cerkljanska občina je za svoj praznik obdržala 1. oktober (Vojkova brigada in rojstni dan znamenitega matematika dr. Franca Močnika – 1. oktober 1814), v Idriji pa je bil upravičeno »rehabilitiran« dan sv. Ahacija – 22. junij, tradicionalni rudarski praznik, ki je bil popularen od srečnega odkritja bogatih rudnih ležišč 22. junija 1508. O pomenu »idrijskega« sv. Ahacija je moč prebrati daljši zapis v Filatelistu št. 9 (26. VIII. 1995), v katerem sta bila komentirana tudi spominska ovojnica in priložnostni žig (FD Idrija, št. 24), s katerima je naše društvo leta 1995 obeležilo uveljavitev novega idrijskega občinskega praznika.

Filatelisti, ki smo ob 22. juniju že vrsto let izdajali ovitke in žige v spomin na znamenite osebnosti, smo ob desetletnici uradnega praznovanja tega dne (1995 – 2005) na gradu Gewerkenegg (24. VI. 2005)

promovirali ilustrirano dopisnico in priložnostni poštni žig (FD Idrija, št. 63). Oblikovalec Silvester Bajc je v žig umestil lik Merkurja v profilu in poudaril značilno pokrivalo – čelado s perjanico. Dopisnico je domiselno opremil z barvnim poljem, na katerem spodaj izstopa sporočilni napis 22. JUNIJ – PRAZNIK OBČINE IDRIJA, ozadje pa bogati umetelni in nežni preplet idrijske čipke. Centralni motiv na barvnem polju je realiziran kot interpretacija idrijskega občinskega grba, v javnosti najbolj poznana po aplikaciji na avtomobilskih registrskih tablicah. Na črno obrobljenem belem ščitu je izrisan leteči Merkur v rumeni (zlati), zeleni in rdeči (cinober) barvi. Antično božanstvo (rimski Merkur – grški Hermes), ki je obuto v leteče sandale, ogrnjeno z vihrajočim plaščem in pokrito s tipično čelado, nosi v desnici svoj sloveči atribut – magični caduceus. Nad ščitom z Merkurjem dominira grbovna krona, sestavljena iz dveh pomenljivih elementov: elipsoidna baza simbolizira cinabarni substanco, obzidje z vhodnimi vrati in tremi stolpi pa opozarja na status mesta.

O zapletenih in večplastnih mitoloških razsežnostih in funkcijah Hermesa – Merkurja na tem mestu ne kaže razpravljati, saj je o tej tematiki na razpolago obilica literature, leksikonov in razprav. Zainteresirane bralce velja opozoriti vsaj na zbornik *Ars magna* (alkimija med mitom in znanostjo), v katerem so objavljeni referati z istoimenskega simpozija v Idriji (Poligrafi, letnik 8, št. 29/30, 2003). Splošno je znano, da je Merkur postal sinonim za živo srebro. Po staroveških izročilih je bil glasnik in sel antičnih bogov, posrednik med bogovi in ljudmi, zaščitnik trgovcev in popotnikov, patron politehnikov, izumitelj prvih glasbil (Hermes) in še marsikaj. V starem Rimu so Merkurjeva krila pomenila pridnost, čelada vzvišene misli, njegova palica oblast in kači na njej previdnost. Merkurjeva palica (caduceus) je – po dolgotrajni genezi raznih pomenskih poudarkov – nazadnje postala predvsem univerzalni simbol zdravniške vede.

Podoba Merkurja in simbolika caduceusa sta bili in ostajata neločljivo zraščeni z Idrijo. V zgoraj omenjenih Poligrafih (str. 7) lahko v eseju V znamenju Merkurja preberemo, da je Merkur opredeljeval Idrijo in idrijsko občestvo v dobrem in zlem od časov odkritja Amerike do naših dni. Od današnjega grba občine Idrija, od nešteti spominkov, emblemov in avtomobilskih tablic lahko sledimo liku Merkurja in znaku caduceusa nazaj tja do 16. stoletja. Pojavljata se na naslovnica znamenitih knjig od Agricole (1556) dalje, najdemo ju v Valvasorjevi grbovni knjigi, na mojstrovinah idrijske kartografske šole (18. – 19. stol.) in na prejšnji plaketi občinskega priznanja. Merkur, ki se razgleduje s stolpa gradu Gewerkenegg, je doživljal pogoste interpretacije v delih idrij-

skih likovnih umetnikov (Čopič, Skočir, Čemažar, Rupnik). Že davnega leta 1750 je bil Merkurjev caduceus vgraviran v rudniški emblem – medeninasti in nekoč pozlačeni kladivi, ki zdaj krasita z evropsko nagrado odlikovano idrijsko muzejsko zbirko. Graditelj klavž Jožef Mrak je pred več kot 200 leti izrisal podobo Merkurja v svojo unikatno sončno uro in s pozlačenim Merkurjem okrasil čelni grajski stolp. Sloveči kirurg B. Hacquet je Merkurja umestil v alegorijo, upodobljeno na naslovnici drugega dela Oriktografije (1786), ki ga je posvetil Idriji. Tudi v jubilejnem letu 1990 je slovesno zazvenela kantata s pomenljivim naslovom Na struni Merkurja. In končno je idrijski muzej v najnovejši stalni razstavi Idrijsko v 20. stoletju posrečeno izpostavil prav Merkurja kot »ikono«, ki povezuje tukajšno preteklost, sedanost in prihodnost (trgovanje s svetom: živo srebro, čipke, izdelki elektroindustrije).

Medtem ko z občinskim grbom (Merkur na ščitu in krona z obzidjem) in idrijsko zastavo (živo srebro, zlato, cinober) ni bilo težav, pa so se pred leti brez potrebe pojavile zadrege v zvezi s krajevnim grbom. Zaplet je sprožil članek Ferdinanda Tancika Grbi v idrijski župni cerkvi sv. Barbare (Idrijski razgledi, 1970, št. 4), v katerem je avtor po pomoti zamenjal simbola živega srebra in kositra. V tem pogledu – po temeljitnem pregledu historičnega gradiva – sedaj ni več nobene dileme. Na idrijski mestni grb (to so vedeli že v času Franca Jožefa) sodi stiliziran alkimistični znak Merkurjevega caduceusa, ki ga z vrha navzdol sestavljajo polkrog (luna), krog (sonce) in križ (štirje elementi – zemlja, zrak, ogenj, voda).

Idrija žal še vedno ne premore monumentalnega spomenika, vrednega njene poltisočletne epohe. Izziv občinskim in krajevnim oblastem ter urbanistom, arhitektom in kiparjem ostaja odprt. Podobe in simboli (Merkur, caduceus, logotip živega srebra) kličejo po markantni prezentaciji na javni in najuglednejši lokaciji. Mnogo priložnosti je bilo že zamujenih – tudi ob preurejanjih mestnih parkov in trgov!

Janez Kavčič

340 LET GODBENEGA DRUŠTVA RUDARJEV IDRİJA

Naše društvo je že leta 1995 počastilo 330 – letni jubilej (1665 – 1995) idrijske rudarske godbe z izdajo ilustrirane dopisnice (FD Idrija, št. 25) in priložnostnega poštnega žiga, ki sta predstavljena v Filatelistu št. 9 (26. VIII. 1995). Ob 340. obletnici Godbenega društva rudarjev Idrija (leta 1997 je dotedanji Pihalni orkester rudarjev Idrija v skladu z novo društveno zakonodajo spremenil svoj uradni naziv) smo v sklopu prireditev ob občinskem prazniku na gradu Gewerkenegg 24. junija 2005 predstavili podobni spominski filatelistični obeležji, ki ju je ponovno oblikoval naš član Silvester Bajc. Ilustrirano dopisnico (FD Idrija, št. 64) je Bajc opremil s spominskim fotografskim diptihom, ki ga sestavljata fragmenta posnetkov godbe iz let 1886 in 1995, na žigu pa je izrisal stiliziran motiv markantnega glasbila – tube.

Pošiljatelj _____

Poštna številka in pošta _____

Bajc S.
FD Idrija št. 64

**340 LET GODBENEGA
DRUŠTVA RUDARJEV IDRİJA**

Dopisnica
Poštnina plačana
v notranjem prometu

SLOVENIJA

340 LET GODBENEGA DRUŠTVA
RUDARJEV IDRİJA
24. 6. 2005
5280 IDRİJA

Ulica in hišna številka ali p.p. in številka _____

Poštna številka _____ Pošta _____

Godbeno društvo rudarjev Idrija je v letu 2005 dostojno proslavljalo svojo imenitno obletnico z vrsto prireditev. Poleg mnogih nastopov velja posebej omeniti svečano prireditev na gradu Gewerkenegg 26. junija 2005, ko si je številno občinstvo ogledalo film Ob 340 – letnici godbe in navdušeno spremljalo slavnostni koncert. V juliju 2005 so godbeniki

odpotovali na turnejo v Francijo in izvajali dva koncerta v Parizu. Mestni muzej Idrija (kustos Darko Viler) je v Razstavišču Nikolaja Pirnata na gradu Gewerkenegg pripravil zanimivo dokumentarno razstavo pod naslovom Igrajo že 340 let, ki je bila na ogled od 10. novembra 2005 do 8. januarja 2006. Podobno kot že vrsto let je godba tudi v decembru 2005 razveselila množico poslušalcev z božično – novoletnima koncertoma v Idriji in Spodnji Idriji.

Ker je bil kratek historiat idrijske rudarske godbe objavljen že v Fila-
telistu št. 9 leta 1995, se pričujoči zapis omejuje le na bežen prikaz sedan-
jega Godbenega društva rudarjev Idrija.

Orkester, ki ga od leta 2001 vodi mladi in sposobni kapelnik Domen
Prezelj, šteje blizu 60 članov, od katerih jih redno nastopa okrog 50. God-
beniki imajo od leta 1993 na razpolago tri prostore v prenovljeni stavbi sta-
re ljudske šole (prej so vadili v gradu), od leta 1999 pa nastopajo v novih
uniformah. Po letu 2002 se je zadovoljivo uredilo vprašanje financiranja
godbe, ki jo podpirata Korporacija Hidria (generalni pokrovitelj) in idrijska
občina. Približno polovico pridobljenega denarja se redno namenja za
nakup novih inštrumentov. Orkester dela zelo intenzivno skozi vse leto, saj
ima vaje kar trikrat na teden, kar znese okrog 270 ur letno (mesec in pol
službe ali dopusta!). Repertoar je dokaj obsežen, zato lahko godbeniki
kadarkoli postrežejo z enournim koncertom. Ponavadi izvajajo na koncertu
kakih 10 do 12 skladb (polovica je koračnic), od katerih jih je nekaj zahtev-
nejših, ostale pa so prijetne za uho. Letno pripravi godba od 25 do 30 nas-
topov doma, po Sloveniji in na gostovanjih v tujini (npr. Aumetz leta 2002).
Poleg priložnostnih nastopov (prireditve, otvoritve, 1. maj – budnica, čip-
karski festival, itd.) so posebej pomembni trije letni koncerti: prvomajski na
Mestnem trgu, letni ob občinskem prazniku (22. VI.) na gradu in božično –
novoletni v decembru. Kakovost ansambla je bila že večkrat visoko ovred-
notena. Za primer naj navedemo državno tekmovanje v maju 2003 v Kam-
niku, ko so Idrijčani v hudi konkurenci nad 20 godb in pred mednarodno
žirijo osvojili zlato plaketo (93,7 od 100 možnih točk) in se iz druge uvrstili
v prvo kategorijo! Zato ni naključje, da so v jubilejnem letu 2005 že drugič
(prvič ob 315 – letnici leta 1980) zasluženno prejeli Pirnatovo nagrado. Naj-
bolj razveseljivo pa je dejstvo, da se je sestav v zadnjih letih simpatično
pomladil, saj je med sodelujočimi kar polovica dijakov in študentov, tako
da znaša povprečna starost članov orkestra le nekaj čez 20 let!

Prav je, če vedro in ustvarjalno vzdušje v orkestru ilustriramo z izpo-
vedjo njegove zveste godbenice. Gospa Vanja Jež Strel, mlada profesori-
ca slovenščine, ki beleži že 19 let skupnega igranja na prečno flavto,
sodeluje v godbi polnih 13 let. Takole je zapisala:

»Glasba me spremlja že od otroških let dalje, postopoma, korak za kora-
kom je pronicala vame kot bogata spremljevalka vsakdana. V trenutku je
minilo 13 let, odkar sodelujem v Godbenem društvu rudarjev Idrija. Prvot-

no spoznavanje godbenega življenja in načina dela me je navduševalo in preraščalo v tesnejše sodelovanje, ki je prinašalo s seboj tudi bolj osebne in močnejše vezi. Tedenske vaje, koncerti in množica drugih krajših nastopov so najprej in v prvi vrsti druženja danes že prave male vojske posameznikov, stremeče k skupnemu cilju, ustvarjanju glasbe. Vendarle se posameznost v našem delovanju popolnoma razblini in zlije v bolj ali manj uglaseno muziciranje celote. Letni priliv novih članov, mladih upov, povzroča strm padec starostnega povprečja. Osebnostno mi večgeneracijska interakcija predstavlja velik izziv in mnoga neprecenljiva izkustva. Pogovor o tem ali onem med kratko pavzo; spomin na minula leta, ko so godbeniki na »revije« potovali kar s kamionom oz. na kamionu, zmoti prodoren smeh šolskim vragolijam; vse skupaj bi se brez opozorila BANDA GRIMA ŠPILET nedvomno nadaljevalo pozno v večer. Na prvem mestu je in mora biti glasba. Kadar med koncertom zrem v pričakujoče obraze našega dragega občinstva, me vedno preplavi ista misel: tu smo za vas in z vami, kajti brez vas bi bili kot cimbale brez zvena. «

Lahko trdimo, da je flavistka ga. Vanja izrazila mnenja in doživljanja večine ali kar vseh muzikantov, ki z mladostnim entuziazmom ohranjajo in nadgrajujejo tradicije ene najstarejših pihalnih godb na svetu. Zato ni bojazni, da ne bi čez desetletje slovesno obeleževali (filatelisti se bomo radi pridružili!) okrogli 350 – letni idrijski godbeni jubilej!

Janez Kavčič

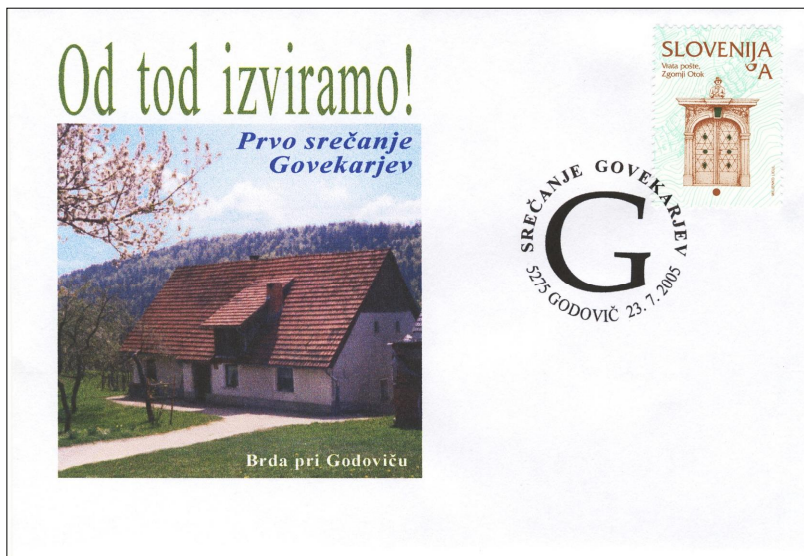

1903. Godbeno društvo v Idriji 1913.

PRVO SREČANJE GOVEKARJEV

Julija 2005 je minilo sto let od selitve Govekarjev z Brd pri Godoviču na Dolenjsko. Naš priimek najverjetneje izvira iz preoblikovane geografske oznake Govej(e)k, povezane s kmetijsko dejavnostjo, govedorejo, ki je dala ime tako ljudem kot področju. Pisatelj Fran Govekar je leta 1944 v svoji Družinski kroniki zapisal: »Govekarji so dobili svoje pristno slovensko ime po visoki planoti Govejek nad Idrijo, po krajini, koder so pasli govejo živino in so jim zato dejali Govejkarji. Vsekakor so bili vedno v zvezi z živino, ker je prapraded imel službo v Lipnici pri Trstu, kjer so gojili slavnoznanane cesarske bele lipicance. Ta Govejkar se je nato vrnil v Idrijo, njegov sin je bil nadglednik v rudniku«.

Naš doslej najstarejši znani prednik je bil leta 1719 rojeni Jurij Govekar iz Godoviča št. 48; imel je šest otrok, štirje sinovi so nadaljevali rod. Od tega prvega Govekarja do mojega deda Jakoba, ki se je moral zaradi prodaje kmetije (povračilo dolgov!) leta 1905 z vso družino (žena in pet otrok v starosti od manj kot leto do pet in pol; moj oče Jože je bil najstarejši) preseliti v Malo Črnelo pri Stični, se je zvrstilo pet generacij. Moja je torej sedma, nečakinje sin Tevž pa deveta generacija doslej.

Na praznični dan smo se zbrali »na Brdih«. Kar dobrih štirideset, od šestdesetih povabljenih bližnjih in daljnih Govekarjev, se je spoznavalo in veselilo na srečanju!

Milan Govekar, pobudnik in organizator

ČIPKARSKI FESTIVAL 2005

Od 18. do 27. avgusta 2005 je potekal XXIV. Mednarodni festival idrijske čipke. Poleg klekljarskih je bila še cela vrsta drugih prireditev in na ogled kar enajst razstav čipk. Priznati je treba, da je Idrija najbolj živahna prav v času čipkarskega praznika. Tudi naše društvo je tiste dni živahno, saj ima polno dela. Kot (skoraj) vedno doslej, smo tudi to pot pripravili priložnostno poštno filatelistično izdajo in sicer dotisk poštne dopisnice (FD Idrija, št.65). V zadnjem času nasploh prevladujejo dotiski poštних celin pri naših izdajah.

Oblikovalec Silvester Bajc je za obeležitev čipkarskega dogodka uporabil motiv vzorca cvetlice v fini čipki. Večbarvna podoba na dopisnici oblikovno ni najbolj uspela, motivika se ponavlja, tudi zapis dogodka ni popoln. Za nameček so še tiskarji v Ljubljani zagrešili napako in izpustili oznake našega društva. Vse dopisnice so morale v popravo in žigosali smo jih tik pred zdajci. Včasih bi res zaslužili vzdevek »last minute team«. Priložnostni poštni žig z istim motivom z vrsto finih tankih črt, pri odtisu ni polno zaživel. V uporabi je bil na pošti 5280 Idrija, začeni s soboto, 20.08.2005.

Že kar nekaj let zapored v času festivala pripravimo tudi večjo filatelistično razstavo, na kateri sta prevladujoča motiva čipke in

rudarstvo na poštnih znamkah, celinah, potovanih pismih in razglednicah. Pravzaprav lahko štejemo tudi našo razstavo vsaj deloma za čipkarsko. V prostorih Čipkarske šole Idrija smo to pot samo trije pripravili razstavo. Na 432-tih listih smo prikazali zanimivosti iz svojih filatelističnih zbirk. Silvester Bajc je izbral motive čipk na poštnih vrednotnicah in starih razglednicah, Janko Štampfl idrijsko čipko in sadne vrste ter Niko Jereb potovana pisma iz Antarktike. Razstavo je dne 20.08.2005 ob 16. uri svečano odprl idrijski župan Damjan Krapš. Na otvoritvi nas je presenetilo veliko število udeležencev. Za tradicionalno pogostitev je poskrbela LTO, US Čipkarskega festivala. Razstava je trajala do 28.08.05. Po ocenah si jo je ogledalo več kot 600 obiskovalcev.

Za uspelo razstavo se skriva precej opravkov. Med drugim: nikdar ni znano kdaj, vendarle vedno pred datumom otvoritve (!), pripelje poštni kamion razstavne vitrine. Razložijo se na ploščadi stopnišča Čipkarske šole. Potrebna sta dva za prenos ene vitrine v učilnico v prvem nadstropju, vitrin pa je najmanj 18. Tudi Ljubo, Vojko, Silvester, Lučo, niso predsedniku vedno na razpolago, saj so z njim vred večino v službah. Leta 2005 je pri tem delu pomagala Komunala.

Foto: Arhiv FD Idrija

Čipkarski festival 2005

Kot je že vseskozi v navadi, je društvu v času festivala dodeljena stojnica v brezplačno uporabo, ki ima svoje stalno mesto na ploščadi

nasproti Kava Bara. Lokacija je imenitna, mimohod obiskovalcev je tod največji. Naša stojnica je nekakšen poštno filatelistično informativni center. Na ogled in prodajo so naše izdaje, poštne znamke, naši bilteni Filatelist in še marsikaj drugega. To tradicijo negujemo že petnajst let! Tudi zasedba akterjev za stojnico je vsako leto tradicionalna. Lani (2005) je v nedeljo 21.08. deževalo, zato smo našo ponudbo in aktivnosti preselili pod streho.

Dobro polovico vseh materialnih stroškov filatelističnega obeležja čipkarskega festivala 2005 (nabava dopisnic, tiskanje, izdelava žiga), je pokril LTO, Upravni svet Čipkarskega festivala Idrija. Prispeval je 60.000,00 SIT. Za leto 2006 se obetajo spremembe v časovni in vsebinski shemi festivala. Organizacijski odbor pa že računa na naše nadaljnje sodelovanje.

Niko Jereb

100 let ROTARY INTERNATIONAL

V letu 2005 je Rotary International praznoval 100-letnico ustanovitve. Odvetnik in poslovnež Paul Harris iz Chicaga, ZDA, si je zamislil klub, v katerem bi vzpodbujali organizirano prijateljstvo med poslovneži. Prvo srečanje podobno mislečih je bilo 23. februarja 1905 in ta dan velja kot začetek rotarijskega gibanja. Dogovorili so se za tedenska srečanja, vsakič pri drugem. Zato ime »rotary«. Za simbol so izbrali kolo vprežnega voza, kar predstavlja gibanje in civiliziranost, kajti iznajdba kolesa spada med poglobitve dosežke v razvoju civilizacije. Simbol je bil dopolnjen tako, da njegova sedanja celostna podoba sporoča poleg civiliziranosti in gibanja še uporabnost in pripravljenost služiti!

Prvi tak klub v Evropi je bil ustanovljen v Švici leta 1924, leto kasneje pa v Avstriji, ki je leta 1931 ob kongresu Rotary Internationala izdala serijo pretiskanih znamk s 100 odstotnim doplačilom v korist Rotaryja. Znamke danes dosegajo visoko ceno in so zelo iskane.

V Sloveniji je bil prvi rotarijski klub ustanovljen leta 1930 v Mariboru, leta 1931 pa še v Ljubljani. Leta 1941 sta oba prenehala delovati. Med drugo svetovno vojno in še dolgo po njej pri nas ni bilo tovrstnih klubov. Diktature in socialistični režimi jih niso dovoljevali. Šele leta 1990 je ponovno zaživel klub v Ljubljani, ob izdatni pomoči dveh slovenskih izseljencev in pomembnih članov te organizacije, enega iz Brazilije, drugega iz Kanade. V svetu je več kot 30.000 rotarijskih klubov in približno 1,2 milijona članov iz 167 držav. Od članov tega svetovnega združenja se pričakuje odlično

poklicno delo, osebno integriteto in pripravljenost za delovanje v korist skupnosti ter zavzemanje za izobraževanje, za mir in za razumevanje med narodi. Med ljudmi so poznani po številnih dobroteljskih akcijah, po vzpodbujanju in podpiranju izobraževanja.

Rotary Club Idrija s sedežem na Kendovem dvorcu v Spodnji Idriji, je bil ustanovljen leta 1998. Njegov prvi predsednik je bil Edvard Svetlik, predsednik družbe Hidria. Klubu sedaj predseduje Dušan Lapajne, direktor Rotomatike. Skupaj smo kot edini v Sloveniji, pripravili odmevni dokument, ki na svojstven način prispeva k počastitvi praznika tega uglednega dobroteljskega združenja. Večbarvni dotisk na poštni dopisnici označuje visok jubilej in poudarja delovanje rotarijcev v svetovnem merilu, katerih član je tudi Rotary Club Idrija. Likovno zelo uspešen dotisk poštne dopisnice je zasnoval Silvester Bajc, priložnostni poštni žig pa Janko Štampfl, oba člana FD Idrija. Stroške tega elitnega obeležja je pokril Rotary Club.

Slovesna promocija tega poštno filatelističnega obeležja je bila v sredo, 21.12.2005 zvečer na srečanju članov Rotary Cluba Idrija na Kendovem dvorcu v Spodnji Idriji. Rotarijci so skupaj s Filatelističnim društvom Idrija predstavili priložnostno pošto dopisnico s poštnim žigom ter tako zaznamovali v svetovnem merilu aktualen dogodek, 100 let Rotary International. Ta jubilej je počastilo prek 80 držav s priložnostnimi poštnimi znamkami. Slovenija je v marcu 2005 izdala ilustrirano dopisnico.

Svečan dogodek na Kendovem dvorcu je pospremila tudi razstava poštne znamk in drugih poštne vrednotnic ter spominskih žigov z različnih koncev sveta, ki so posvečene Rotary International.

Razstava na Kendovem dvorcu

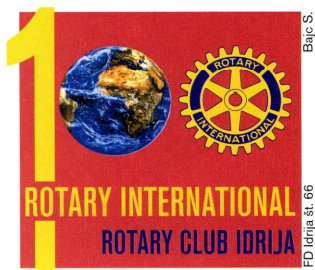
Foto: Ljubo Ukmar

Dodana je bila tudi filatelistična božična tematika, ki je lepo zaozrodila podobo dobroteljskega delovanja rotarijcev, saj je božični čas, čas obdarovanja, prijateljstva in miru. Skupaj je bilo na ogled 84 listov. Ekspoziti so bili iz zbirke dr. Petra Suhadolca in Janka Štampfla, ki je tudi pripravil razstavo.

Posiljatelj:

Dopisnica

SLOVENIJA

Bajc S.

Foto: Ljubo Ukmar

Filatelistična promocija na srečanju Rotary Cluba Idrija

Prižnostni poštni žig, je bil v uporabi dne 21. decembra na pošti 5281 Spodnja Idrija. Priložnostna filatelistična razstava je bila na ogled do 23. decembra 2005 na Kendovem dvorcu, nato pa na pošti 5280 Idrija do 10. januarja 2006.

Niko Jereb

NAŠ SENIOR JOŽE RUPNIK

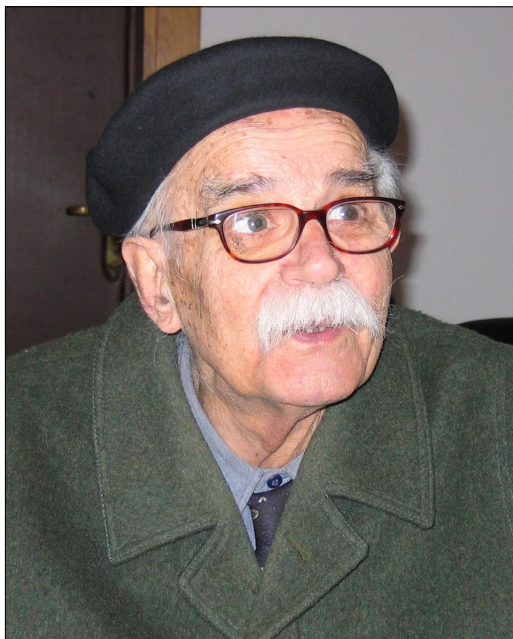

Foto: Ljubo Ukmar

Gospod Jože Rupnik, ki že četrto leto korajžno prenaša svoj deveti življenjski križ, je pravi Idrijčan z dušo in srcem. Na svoji dolgi in razgibani poti skozi nemirne čase in spremenljive razmere si je nabral obilico raznovrstnih znanj in izkušenj, zato je danes pravcata živa enciklopedija polpreteklih dogajanj in idrijskega domoznanstva. Posebno temeljito se spominja svojih »knapovskih« let in iz prve roke rad spregovori o nekdanjem rudniku in delu v njem. Prav tako mu ne zmanjka utrinkov, anekdot in sočnih pripovedi, ki se nanašajo na minula idrijska desetletja. Ker je gospod Rupnik obe-

nem trenutno najstarejši član našega društva, se vsekakor spodobi, da mu tudi v našem glasilu posvetimo nekaj besed. Naj bo pričujoči zapis skromna oddolžitev njegovi več kot polstoletni zvestobi FD Idrija.

Najprej kratka biografska skica.

Jože Rupnik se je rodil 22. novembra leta 1922 v Grapi v Idriji. Izšel je iz rudarske družine, za katero sta skrbela oče kot nadzornik v rudniški topilnici in mati kot skrbna gospodinja. Obiskoval je petletno italijansko osnovno šolo in nato še dve leti poklicno šolo (avviamento) v stavbi nekdanje realke. Leta 1936 je s šolanjem prekinil in si zatem dalj časa kot mlad fant služil kruh z raznimi sezonskimi deli in opravili. Med drugim je nosil maslo in mleko iz Trohove ravni po tarifi 20 centesimov od litra. Redno zaposlitev je dobil leta 1940 pri rudniku: še ne osemnajstleten se je že soočil z delom v jami, potem pa so ga na dva meseca premeščali v jamo in topilnico. Po poldrugem letu ga je od doma odtrgal vrtnec druge svetovne vojne. V italijansko vojsko je bil vpoklican 5. februarja 1942 in bil dodeljen inženirskim enotam. Neprostopvoljna vojaška odisejada ga je vodila v Torino in Firenze, nato v južno Italijo, nazadnje pa še v Libijo. Vsiljenega služenja propadlemu Mussolinijevemu »imperiju« je bil rešen 3. maja 1943, ko je postal ujetnik Angležev. Iz omenjenega ujetništva je najprej

prešel v kraljevo jugoslovansko vojsko, 15. maja 1944 pa je prestopil v vrste Titovih partizanov. Zadnje in dramatično leto vojne je srečno prestal, ostal v vojski še pet mesecev po osvoboditvi in se šele 5. oktobra 1945 vrnil domov v Idrijo. Dobrega četrto stoletja je potem vestno opravljaj najrazličnejša dela v rudniških obratih in prevzemal vse mogoče zadolžitve – od delavca do nadzornika. V zasluženi pokoj je stopil leta 1971. Odtlej se je zavzeto in ustvarjalno posvečal številnim dejavnostim in konjičkom.

Prav mnogostranska udejstvovanja so Jožetu Rupniku iz leta v leto prinašala sprostitev in zadovoljstvo. Bil je navdušen planinec, zahajal v Julijce in Kamniške alpe ter prekriziral vse sosednje idrijsko in cerkljansko hribovje. V idrijskem planinskem društvu je nekaj časa opravljaj posle blagajnika. Veliko ur in ljubezni je skorajda vse življenje namenjal fotografiji, s katero se je prvič srečal ob bratu že kot petnajstletnik. Ko si je leta 1957 lahko privoščil boljši fotoaparata, je začel »slikati« pogosteje in bolj načrtno, tako da je v pol stoletja ustvaril zanimiv in dokumentarno dragocen opus posnetkov. Uspele fotografije je tudi razstavljal, jih odstopal muzeju in namenjal opremljanju raznih publikacij. Poleg planinarjenja in fotografiranja so Rupnika od nekdaj pritegovala tista veščča in umetelna mojstrstva, ki zahtevajo veliko znanja, ročne spretnosti in kreativne domiselnosti. Loteval se je rezbarjenja, izdeloval jaslice, skulpturo Križanega in še na zadnji razstavi likovnih ljubiteljev v jeseni 2005 presenetil z veliko plastiko sv. Barbare. Zasnoval in realiziral je tri zahtevne makete: maketo Idrije iz leta 1940 (v muzejski zbirki na gradu), maketo Spodnje Idrije (v lasti Srečka Čuka v Spodnji Idriji) in maketo dela jame (v zbirki Antonijevega rova). Občasno je risal in slikal ter se udeleževal kulturnih prireditev, zlasti predavanj in likovnih razstav. Idrijskemu muzeju je marsikdaj priskočil na pomoč kot dobrodošel zunanji sodelavec, predvsem s koristnimi informacijami.

Zbirateljska žilica je gospoda Rupnika zvalila na več mikavnih področij. Precej se je spogledoval z numizmatiko, še bolj z zbiranjem starejših in novejših razglednic. Skoraj neverjetno se sliši, da razpolaga z zbirko kakih 1.700 (!) cerkvenih podob.

Po vsem povedanem ni težko razumeti, da so gospoda Rupnika »osvojile« tudi poštna znamke. Ko sem ga 20. januarja 2006 zvečer obiskal, mi je o svoji filatelistični preteklosti in sedanosti prav rad spregovoril, čeprav bolj na kratko in v slogu zadržane skromnosti. Najin pogovor je potekal nekako takole:

Kdaj in kako ste se prvič srečali s privlačnostjo filatelije?

S poštnimi znamkami sem se spoprijateljil že kot fantič nekje med desetimi in štirinajstim letom. Spominjam se, da sem zbiral Italijo, Indijo, Južno Afriko in po malem ves svet. Vrstniki smo barantali med seboj in prežali na znamke na kuvertah. Potem sem zaradi vojne in drugih življenjskih obveznosti filatelijo za dalj časa »zamrznil«.

Mladostno navdušenje za znamke marsikoga začasno popusti, pa se pozneje v zrelih letih spet razgreje. Vam se je najbrž zgodilo nekaj podobnega?

Znova sem se aktiviral leta 1952, ko sem pristopil v FD Idrija kot redni član. Žal v petdesetih letih prejšnjega stoletja vsi člani nismo bili deležni nekaterih ključnih (!) izdaj, zato sem se nekaj časa od društva distanciral.

Pa vendar ste društvu zvesti že veliko let?

Leta 1965 sem članstvo obnovil, tako da že 40 let kar redno obiskujem nedeljske sestanke.

Kaj Vas je k dejavni filateliji posebej motiviralo?

Od leta 1965 sem veliko sodeloval s partnerjem (sorodnikom) v Avstraliji: pošiljal sem mu jugoslovanske in slovenske izdaje, on pa mi je dobavljal avstralske.

Kako bi na kratko predstavili svojo zbirko?

Moja zbirka obsega predvsem Jugoslavijo, Slovenijo, Avstralijo, Italijo, Čile in posebej še deloma ves svet.

Kakšno oceno bi prisodili slovenskim izdajam od osamosvojitve naprej?

Slovenske znamke zadnjih petnajstih let so dokaj različne: nekatere so prav lepe, žal ne vse; škoda je, da ni večjih serij, kakršnih smo bili navajeni nekoč. Sicer pa je za filatelijo treba nameniti kar precej časa – in seveda nekaj denarja!

Filatelistična društva – tudi naše – marsikje pogrešajo podmladek.

Na šolah deluje premalo filatelističnih krožkov. Kaj menite o prisotnosti in vlogi filatelije med mladino?

Prav denar predstavlja mladim zbiralcem pogosto oviro. In ravno za mladino in šolarje je filatelija v prvi vrsti koristna. S pomočjo znamk se mladi ljudje lahko ogromno naučijo. Zbiranje in urejanje znamk krepita smisel za lepoto in red. Filatelija nam na prijeten in učinkovit način približa poznavanje zgodovine, zemljepisa, botanike, zoologije, tehnike, znamenitih osebnosti in še marsikaj.

Tako torej Jože Rupnik. Njegovo sklepno misel bo veljalo zlasti mladim zbiralcem še polagati na srce.

Spoštovani najstarejši član! V imenu FD Idrija naj bo izrečena iskrena želja, da bi se videvali še na mnogih nedeljskih in vsakršnih srečanjih.

Janez Kavčič

ČETRTO LETA KROŽKA V SPODNJI IDRJI

V 16. številki Filatelista (23. II. 2003) sem poročal o ustanovitvi in delovanju filatelističnega krožka na Osnovni šoli Spodnja Idrija. Letos lahko z veseljem ugotovljam, da se je krožek na šoli kar trdno zasadil, saj se dokaj redno sestajamo že četrto sezono.

Foto: Ivan Ivačič

Sestanek krožka 14. decembra 2005.

V preteklih letih smo povečini uspešno uresničevali program, kot sem ga nakazal v omenjenem članku leta 2003. Skupina od 15 do 20 učencev iz višjih razredov devetletke se je pod mojim mentorstvom od oktobra do maja zbirala na tedenskih srečanjih, ponavadi ob sredah ali petkih med 13. in 14. uro. Z znamkami in drugim filatelističnim gradivom so nam večkrat priskočili na pomoč nekateri člani FD Idrija, nekaj donacij pa smo prejeli celo iz Ljubljane, Škofje Loke in Trsta. Pošta Slovenije nam je iz Maribora (mag. Bojan Bračič) dostavila več zajetnih pošiljk slovenskih znamk, publikacij in ličnih delovnih zvezkov. V šolskem letu 2003/2004 smo se udeležili glasovanja za najlepšo sloven-

sko znamko, imeli srečo pri žrebanju in prejeli šesto izmed desetih nagrad. Rezultate svojega dela je krožek vsako leto javno predstavil na majskem odprtem dnevu šole, ko je pripravil razstavo v šolski avli. Največjo razstavo doslej smo priredili v maju 2005, ko so zbirke dvajsetih učencev zavzele celotno prostrano učilnico v prvem šolskem nadstropju.

Program dela v času od jeseni 2005 do pomladi 2006, ki smo ga v pisni obliki vključili v sklop rednih šolskih interesnih dejavnosti, smo izoblikovali v naslednjih osmih točkah:

1. Spoznavanje poštne službe (nekoč in danes);
2. Spoznavanje filatelističnega gradiva (znamke, žigi, FDC, maximum karte, spominske izdaje, itd.);
3. Delo s pripomočki (pribor, listi, albumi, katalogi);
4. Spoznavanje in spremljanje izdaj FD Idrija (Filatelist, spominski ovitki, ilustrirane dopisnice, priložnostni poštni žigi);
5. Medsebojna zamenjava znamk, razdeljevanje znamk (donacije starejših filatelistov, pošiljke Pošte Slovenije iz Maribora);
6. Urejanje zbirk – po državah ali tematsko;
7. Obisk predsednika FD Idrija g. Nika Jereba in razgovor z njim;
8. Priprava razstave ob odprtem dnevu šole v maju 2006 in obisk poštne urada v Spodnji Idriji ob zaključku šolskega leta.

Do konca koledarskega leta 2005 smo realizirali večino vsebin, zajetih v prvi, drugi, tretji in peti točki našega delovnega načrta. Na sestanek krožka je v novembru prišel tudi predsednik FD Idrija g. Jereb, izčrpno predstavil področje filatelije in dejavnost idrijskega društva ter bogato obdaril vse prisotne krožkarje. Na njegovo in mojo pobudo je nekaj učencev zapisalo svoja kratka razmišljanja o krožku in zbirateljstvu. Povedali so preprosto, a iskreno.

Jaka Kogovšek, 5.a: »Moj konjiček je zbiranje znamk. Zbiram zato, ker z znamkami spoznavam različne države. Najbolj všeč so mi motivi živali, rastlin, znane osebnosti in kulturne znamenitosti. Preko filatelije spoznavam tudi nove prijatelje. Rad bi imel veliko in zanimivo zbirko, zato bom zbiral še naprej.«

Gorazd Vončina, 5.a: »K filatelističnemu krožku rad hodim, ker dobim znamke. Zbiram jih vseh vrst. To je postal moj hobi. Zaenkrat imam okrog 500 znamk, ki sem jih zbral v enem letu. Najbolj všeč so mi tiste iz tujih dežel. S filatelijo se bom ukvarjal še veliko časa.«

Marko Razpet, 5.a: »Filatelistični krožek obiskujem, ker me zanimajo znamke. Posebej imam rad znamke z živalmi in s stripovskimi glavnimi junaki. Zbiram tudi zato, ker dobivam precej pošte iz drugih držav. Albume urejava skupaj s sestro.«

Maruška Šinkovec, 8.a: »Doslej sem si uredila en album znamk. Imam jih od večine evropskih držav, nekaj azijskih in ameriških ter le malo afriških. Vesela sem, ker vsak teden dobivam znamke pri krožku, včasih pa mi jih nekaj podarita sošolki Tamara in Marijanca. Moja zbirka raste počasi, vendar sem zadovoljna, saj še pregovor pravi, da se tudi počasi daleč pride.«

Ajda Kogovšek, 8.a: »Filatelija je moj konjiček dobro leto. Sedaj imam okrog 350 znamk. Za filatelijo me je navdušila prijateljica s svojimi krasnimi zbirkami. Krožek bom obiskovala še naprej, saj želim izvedeti veliko novega. Zaenkrat zbiram vse vrste znamk, najbolj všeč pa si mi angleške. Znamke me privlačijo zato, ker z njimi spoznavam znane ljudi, rastline, živali, nove stavbe in zgodovinske dogodke. Pri filatelističnem krožku sem srečala nove prijatelje, na sestankih pa se tudi prijetno zabavamo.«

Marijanca Lapanje, 8.a: »Znamke zbiram dve leti. Zbirala jih je že moja mama, ki mi jih je nato podarila. Sedaj jih dobivam pri filatelističnem krožku, nekaj pa mi jih priskrbijo znanci, prijatelji in sorodniki. Največ znamk mi je doslej odstopil sorodnik iz Ljubljane. Ta sorodnik mi pošilja tudi vse slovenske znamke, ki na novo izhajajo. Najraje imam primerke z motivi živali in rastlin, pa tudi tiste, na katerih sta prikazana promet ali šport. Manj priljubljene so mi nekdanje redne jugoslovanske znamke in take, na katerih so upodobljene osebnosti. Zavedam pa se, da se iz vseh znamk veliko naučim.«

Ana Primožič, 8.b: »Znamke me sprva niso kaj prida zanimale, dokler nisem nekega dne odšla s prijateljico k filatelističnemu krožku. Na sestanku krožka sem videla, kako prof. Kavčič učencem razdeli znamke in jim o njih tudi veliko pripoveduje. Filatelija se mi je zazdela mikavna in kmalu sem se priključila h krožku. V dveh letih sem si uredila skoraj tri polne albume in se o znamkah veliko naučila. Zbiram znamke vseh držav, najbolj všeč pa so mi motivi živali in primerki, ki pridejo iz daljnih dežel. Pri krožku sem si razširila splošno razgledanost. Mislim, da bom ostala filateliji zvesta tudi v prihodnjih letih.«

Iz pričujočih izpovedi učencev v starosti od 12 do 15 let je moč nedvomno ugotoviti, kako filatelija vedno znova opravlja hvalevredno izobraževalno in vzgojno poslanstvo. Krožek, ki omogoča vedoželjnim šolarjem prvi stik s kraljestvom znamk, predstavlja obenem možnost prijetnega druženja vrstnikov in tako prispeva k ustvarjanju sproščene-ga delovnega vzdušja v šolskem okolju. Ugodni odzivi učencev so zavezujoča spodbuda za nadaljnje delovanje krožka.

SPUST V SREBRNE GLOBINE

Idrijska in cerkljanska pošta ter člani idrijskega filatelističnega društva že dolgo dobro sodelujejo. Da ne bi ostalo le pri izpostavljenih pošt- nih okencih in filatelistično pošt- nih edicijah ter drugih uradnih akcijah, načrtujemo že kar nekaj let skupni piknik. Uspel pa je nam prav pose- ben podvig. Ob otvoritvi nove pošte v Idriji septembra 2004, smo se dogovorili, da si bomo skupaj ogledali brezdanje globine pod novo poš- to. To je posebno podzemno kraljestvo, rudnik živega srebra Idrija, ki je bil vseskozi drugi največji tovrstni rudnik na svetu. Več kot 700 km ro- vov je razporejenih po petnajstih obzorjih, ki segajo pod morsko gladino. V rudniku pospešeno tečejo zapiralna dela in spodnja obzorja niso več dostopna.

Turistični rudnik Antonijev rov je za turiste, prava jama - tako v Idriji pravijo rudniku, pa je za pogumne. Eda, Herta in Irma so se 20. januarja 2005, Bernarda, Darja in Mojca pa maja 2005, podale v temno, globoko in nevarno podzemlje, kjer so rudarji 500 let kopali živosrebrovo rudo. Spust z jamskim dvigalom 283 metrov globoko v neznano jim ni odvezel dobre volje in smeha.

Poštaric ni bilo strah globin, ozkih ro- vov in črne teme, v kateri je skrivnostno odmevalo trkanje jamskih škra- tov, »prekmandlcov«, ki so jih hoteli zvabiti v svoje votline, iz katerih so kukale dolge srebrne brade. Pustolovski četici je obakrat vodil izkušen jamski nadzornik Frane, od zadaj pa jih je nadziral Niko. Dokazale so,

»Dosegle smo globino 283,6 m!«

Foto: Niko Jereb

da so dobro telesno pripravljene na vso jamsko telovadbo, od plazenja in počepanja; tudi številne lestve, po katerih so se vzpenjale in spuščale, jih niso utrudile. Ogledale so si vodne črpalke na XI. obzorju in številne rove, kjer so se v razpokah svetlikale kapljice živega srebra in se rdeče barvale plasti cinabarita. Vedno znova pa jih je presenečala prekmandlcova brada, tudi 10 in več centimetrov dolga, žimasta, kristalna tvorba minerala epsomita.

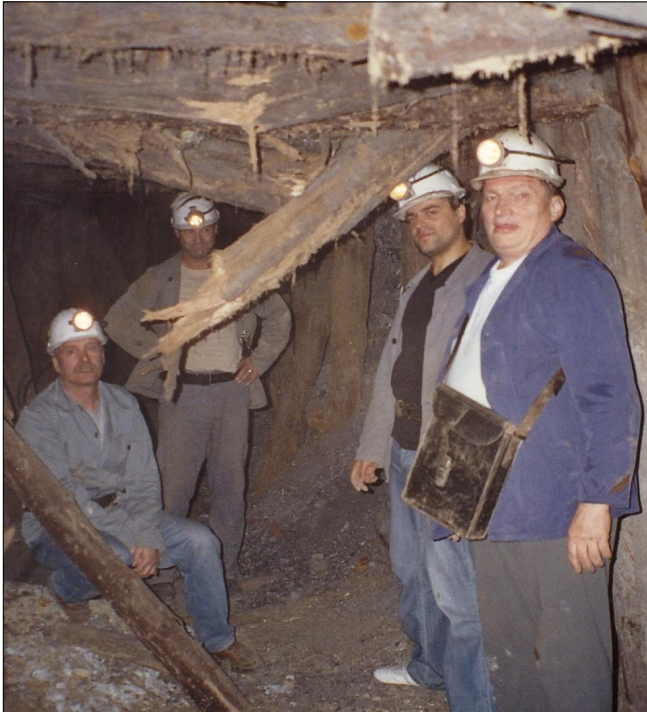

Foto: Niko Jereb

Ta bu pa za pacimprat

To edinstveno podzemlje, kjer se pretaka živo srebro, servus fugitivus, čudežna materija alkimistov, podzemlje, kjer ležijo skladi rdečega cinabarita, ki je temeljni kamen mesta Idrije, sedaj izginja za vedno. Ujeli in doživeli smo njegove zadnje dni, videli globine, ki so sedaj že potopljene, saj naš najstarejši rudnik dokončno zapira svoja vrata.

Niko Jereb

VROČE ZGODBE O VROČIH ZNAMKAH ZA MRZLE DNI

Leta 1918 je na manjši pošti v ZDA nek zbiralec čakal, da bo lahko kupil znamke za letalsko pošto, ki so ta dan izšle. Ko si jih je doma ogledoval, se mu je zdelo, da je z znamko za 24 centov, ki prikazuje letalo, nekaj narobe. Nenadoma je spoznal, da je letalo obrnjeno narobe. Pri vseh ostalih pa je bilo natisnjeno pravilno. Pogrelo ga je in hitro je stekel na pošto. Toda žal, znamk je že zmanjkalo. Obupano se je oziral naokrog. Za mizico zraven njega je moški pisal naslov na kuverto in hotel nalepiti znamko. Bila je rdeča z modrim okvirjem in z narobe obrnjenim letalom. Skočil je k njemu in ga prijel za roko rekoč:

»Gospod, nujno potrebujem to znamko. Pri okencu jih je zmanjkalo!«

»Tudi jaz jo potrebujem,« je bil tujec odločen.

»Dolar vam dam zanjo,« je poskušal zbiralec.

»Pa že mora biti velika nuja. Pa mi dajte petaka in znamka je vaša, saj je tako ali tako nekam smešna. Zdi se mi, da letalo leti hrbtno!«

Tako je zbiralec dobil željeno. Te znamke z obrnjenim letalom so pozneje postale zelo iskane in cenjene. Znale so pod imenom »Obrnjena Jenny«, cena teh redkosti pa je zelo visoka. Leta 2002 je nežigosan primerik na licitaciji v New Yorku dosegel vrednost 223.850 evrov! Torej več kot 50 milijonov tolarjev! Na isti licitaciji so prodali stari kitajski znamki s pretiskom za 1 dolar kar za 120 milijonov tolarjev! Tudi novejša redkosti že imajo spoštljive cene. Tako so pred dvema letoma prodali pismo, ki je romalo z misijo Apolo-15 že za 1,2 milijona tolarjev. Na pismu so podpisali vseh treh astronautov.

Še zadnja novica: Oktobra 2005 je na aukciji pri Sieglu v ZDA neznan kupec za četvorček »Obrnjena Jenny« odštel, zajemite sapo, 2,97 milijona ameriških dolarjev!

Unique Inverted "Jenny" Plate Block
Realizes \$2,700,000 Hammer
\$2,970,000 with Buyer's Premium
World-Record Price for a U.S. Philatelic Item!
<http://www.siegelauctions.com/>

Včasih človek drži v rokah stvar, ki postane milijonska vrednost. To se je zgodilo nemškemu vojaku E. B. Bila je v Tuniziji 8. maja 1943. Nemški tunizijski korpus je kapituliral in E. B. je bil s svojimi kameradi na poti v ujetništvo. Na maršu skozi puščavo so naleteli na uničen nemški oklopnik. Vse kar je bilo uporabnega, predvsem pa zaloge vode in hrane, je bilo

odnešeno. Drugo je ležalo raztreseno okrog vozila. Vojaku E. B. je pritegnil pogled zavoj s polami nemških znamk s podobo palme in kljukastim križem v sredini. Pobral ga je in prelistaval. Kot je sam povedal, ga znamke sploh niso zanimale. Ogledoval si je le izredno kvalitetno lepilo na hrbtni strani in si pri tem mislil, kaj vse bi lahko s tem lepil! V ujetništvu vse prav pride. Iztrgal je eno znamko iz pole in preizkusil lepilo. Zmotil ga je tovariš, ki ga je neučakano priganjal z besedami: »Tak pridi že! Jenkiji nas čakajo!« Vojak E.B. je nekaj časa zavoj vrtel v rokah, ker pa je imel nahrbtnik že poln, ga je odvrigel v puščavski pesek. Po koncu vojne se je vrnil domov, zaživel normalno in celo znamke je zbiral. Toda nikdar ni mogel pozabiti, kakšno bogastvo je nekoč držal v svojih rokah. Samo en primerek te znamke se danes ceni na najmanj 3.200 evrov. Tam pa je bilo čez 50 pol in v vsaki polji po 50 znamk.....!

Tudi dandanašnji je prilika, da človek naleti na zaklad, le hudirjevo veliko sreče je treba zraven. Če slučajno dobivate pošto iz ZDA in na pisnu ugledate znamko »klobuk strica Sama« z oznako H, potem držite v rokah najmanj 1.200 ameriških dolarjev! Prav tako ne bo odveč, če boste pošiljko iz Irske, na kateri je nalepljena letošnja znamka, izdana ob širitvi Evropske unije, lepo spravili. Znamka prikazuje zemljevid novo pristopnih držav, med njimi naj bi bil tudi Ciper. Toda irska pošta je za Ciper označila kar grški otok Kreto!

Celo slovenske znamke skrivajo drobna, vesela presenečenja. Prve napake v tisku so se pojavile na prvi slovenski znamki, Plečnikov parlament in pri znamkah z grbi. Posamezne primerke prodajajo po 100 tisoč in več tolarjev. Manjkajoča barva na znamkah in nepopolno zobčanje sta najpogostejši napaki. Tudi na idrijski pošti je bil leta 1991 kupljen del nepopolno zobčane pole prve slovenske znamke, ki se prav tako ceni čez sto tisoč tolarjev. In ne nazadnje, kompletna serija znamk z motivi idrijskih čipk danes velja po uradnem katalogu preko 50.000,00 SIT.

Zaradi morebitnih napadov vrtoglavice pa ne kaže opisati in omeniti cen najdražjih znamk na svetu, modrega in rdečega Mauriciusa, Britanske Gvajane, švedskega skilinga z barvno napako in pisma z dvema znamkama za 3,8 milijonov ameriških dolarjev. Previdnost ni odveč. Tudi v primeru, če imate v rokah nemško znamko za 10 milijard mark. Ta je pristala po koncu inflacije le na enem pfenigu!

Iz raznih virov pripravil Niko Jereb

FILATELISTIČNE KARIKATURE

Silvestr Bajc

FILATELIJA MALO DRUGAČE – NEKJE TAM ZADAJ

Ni moj namen na kakršenkoli način izpostavljati svoje delo v FD Idrija. To sem poudaril že na lanskoletnem občnem zboru in ponavljam še enkrat.

Dvajset let! Veliko ali malo? Kakor za koga! Za muhe enodnevnice – tisočletja, za galapaške želve – rosna mladost. Gledano skozi oči gospodarja, pa je kljub vsemu dvajset let tako dolgo obdobje, da se je v tem času zgodilo marsikaj zanimivega. Statistika je običajno nizanje suhoparnih števil, ki velikokrat ne odražajo dejanskega stanja. In števil je v našem društvu res veliko, pa še zanimive so. Odkar sem leta 1985 prevzel nakup in prodajo znamk članom društva, in vse do leta 1991, še za časa Jugoslavije, je bilo nabavljenih 56000 znamk. Z osamosvojitvijo se je situacija nabave znamk nekoliko spremenila. Pošta je začela znamke tiskati v sklopih, kar je pomenilo manjše število nakupov. Če sem za obdobje sedmih let v bivši državi potreboval 158 nakupov, se je to število v trinajstih letih skrčilo na 126. Tudi število natisnjenih znamk v posameznem letu je v primerjavi z Jugoslavijo manjše. Od leta 1991 pa do leta 2004 je bilo tako nabavljeno skupaj 64000 znamk. To pomeni, da smo od Pošte v zadnjih dvajsetih letih odkupili 120000 znamk.

In tukaj postanejo številke zanimive. Če vzamemo povprečno velikost znamk 4×3 cm (12 cm^2), pomeni, da je skupna površina vseh kupljenih znamk 144 m^2 , kar ustreza površini sten 65 m^2 velikega stanovanja. Krasne tapete in drage, seveda. Povedano še drugače: znamke, položene ena za drugo, tvorijo trak dolg 4,8 km, kar predstavlja pot od mojega doma v Sp. Idriji do gradu Gewerkenegg. In še ena drobna cvetka: od skupnega števila znamk mi jih je »uspelo« poškodovati 8, kar predstavlja 0,00007 %. Seveda pa je bilo za nabavo in prodajo omenjenega števila znamk potrebno kar nekaj časa:

Nakup znamk: $284 \times 0,5$ ure = 142 ur

Priprava znamk za prodajo: 284×3 ure = 825 ur

Nedeljska srečanja: 900 nedelj \times 2 uri = 1800 ur

Skupaj: 2794 ur, kar predstavlja 16 mesecev dela, povprečno po 174 ur na mesec.

Obstaja še ena dimenzija. Za vse postorjeno ni zadoščala samo dobra volja, ampak sem vedno moral prevoziti določeno število kilometrov. Nedeljska srečanja so me popeljala na izlet dolg kar 9000 kilometrov. Ostalo število kilometrov se je nabralo ob nakupih znamk v Idriji in ostalih poštah po Sloveniji (Ajdovščina, Bled, pogosto Ljubljana, Rate-

če, Tolmin), skupaj 3800 km. Končno število prevoženih kilometrov znaša 12800. To pa predstavlja zares lepo potovanje. Naj začnem doma v Idriji. Pa gremo na zahod do Milana (448 km), naprej do Marseillesa (970 km) in Barcelone (1473 km). Do Madrida je samo še 600 km in naprej do Lizbone še nadaljnjih 620 km. Na sever Portugalske in nazaj v Španijo preko La Coruñe (3314 km) do Bilbaa (3875 km). Tudi do Bordeauxa (4210 km) ni več daleč. Eiffelov stolp se prikaže po 4795 prevoženih kilometrih. Pot zopet pelje proti severu do Bruslja (5100 km), prek Amsterdama (5309 km) in Hamburga (5772 km) naprej do Atelborge (6220 km) na Danskem. Sever je še vedno izziv in Oslo (6455 km) je tako blizu. Mimo Trondheima (6946 km) vse do Nordkappa pa je pot zares dolga (8238 km). Severneje se ne da, zato se vračam nazaj prek Ouluja (9120 km) in Tampereja (9605 km) na Finskem vse do Helsinkov (9780 km). Skok čez Baltik me pripelje do estonskega Tallina (9788 km), južneje do Rige (10385 km) in še naprej v Litvo (Vilnius, 10385 km). Beloruski Minsk (10567 km) se prikaže že po slabih 200 km. Daljša pa je pot do Kijeva (11091 km). Še vedno se vozim vse južneje in proti zahodu. Budimpešta (12178 km) je že v soseščini, še kratek skok v Avstrijo in preko Maribora proti domu do Kalca ter vse do Idrije – 12805 km.

Rad bi omenil še nekaj malenkosti, ki pa so kljub vsemu zanimive. Filatelisti veljamo za posebnije, prislovično za pretirano natančne, če že ne prav pikolovske. Kljub vsem tem karakteristikam, različnosti značajev in interesov, izobrazbe, pa smo v teh letih kar dobro »vozili«. Samo enkrat, ponavljam, samo enkrat se je zgodilo, da je prišlo do nesporazuma, povišanega tona in neprimernih besed. Vse to kaže na dobre, korektne in spoštljive odnose v društvu.

Še nekaj o pošti in poštnih uslužbencih. Ob vseh nakupih pri poštnih okencih, ki jih je bilo v preteklih dveh desetletjih krepko čez tristo, sem vedno naletel na prijazen in za filatelistične želje razumevajoč odnos. Če me spomin ne vara, so za poštnimi okenci vedno, razen v enem primeru, sedele gospe in gospodične. To dokazuje, da tudi v filateliji, pa čeprav le posredno, ne moremo brez žensk.

In na koncu, kot pravi Niko, zapisano ostane. Pa naj bo tako, čeravno so tisti nedeljski dopoldnevi kljub vsemu vse drugo, kot zaporedna številka srečanja. Ostaja nekaj, kar nas vabi in združuje, to pa je verjetno zapisano kje drugje.

Vojko Rejc, gospodar FD Idrija

ZAPISANO OSTANE

Novoletno voščilo iz 5282

Prišlo je malo pred novim letom po specialni pošti do nas voščilo: »Na pragu novega leta, naj vam čas nakloni spoznati prave ljudi, storiti prave reči..., ubrati prave poti, v sebi in drugih najti le dobre stvari!« Na priloženem predmetu je bil pripis: Tudi letos nekaj s tminskega, Medvedova kri – za nadaljnje uspešne poti!

Nekateri nas imajo še vedno v dobrem spominu, veseli smo tega.

Pred zaprtimi vrati

Avto-moto društvo Idrija nam je od leta 1994 dalje nudilo brezplačno gostoljubje v svojih prostorih. Najprej pri Lipuščku, potem pa v Osnovni šoli na placu. To je bila velika ugodnost za nas. AMD Idrija smo zato tudi javno izrekli zahvalo. Razmere so se žal spremenile. Na rednem nedeljskem srečanju dne 6. marca 2005 smo se znašli pred zaklenjenimi vrati učilnice AMD. Na njih je bilo obvestilo uporabnikom:

OBVESTILO UPORABNIKOM

Zaradi visokih najemnin , ki jih zaračunava SGI in so v zadnjem času dosegle astronomske višave , smo prisiljeni racionalizirati uporabo poslovnih prostorov. Verjamemo , da boste razumeli težaven položaj in sprejeli participacijo za uporabo učilnice. V ta namen Vas vljudno vabimo , da se zglasite v pisarni AMD in se dogovorite za uporabo učilnice.

Hvala za razumevanje .

Tisto nedeljo smo imeli srečanje v Mlinčku., kjer smo se pogovarjali, kje in kako najti nov dom. Takoj naslednji dan sem se zglasil pri sekretarju AMD Silvestru Bizjaku. Predočil sem naš finančni položaj in nezmožnost plačevanja kakršne koli najemnine. Po tarifi, čeprav znižani, ki so jo nam ponudili, bi društvo moralo za uporabo učilnice letno

odšteti 240.000 SIT (periodični najem 5.000 SIT za 4 nedelje mesečno). Dotacija, ki jo je društvo za svojo dejavnost prejelo od Občine Idrija, pa je znašala 54.000 SIT za leto 2004 in 56.000 SIT za leto 2005! Prišla sva do zaključka, da dogovor o delnem plačilu najemnine ni možen. Društvo bo moralo iskati drug prostor. Omenil sem tudi nekoliko neroden način obveščanja, saj smo se znašli kar pred zaklenjenimi vrati z zamenjano ključavnico. Povedano mi je bilo, da so o nameri posredno obvestili nekega člana društva, ki naj bi obvestil vse ostale!?

Za pomoč sem se obrnil na idrijskega župana Damjana Krapša, ki pa je brez oklevanja brezplačno ponudil društvu veliko sejno dvorano za nedeljske sestanke. Problem je bil rešen. Društvene materiale imamo trenutno še v prehodnem hodniku AMD, vendar jih bomo v kratkem preselili v prostor, ki ga je nam prav tako brezplačno ponudil Miran Jurjavčič, član našega društva. Tam si bomo uredili arhiv in knjižnico!

Pomenljive številke

Datum lanskoletne predstavitve naše priložnostne poštno dopisnice, posvečene 100-letnici Rotary International, ki je bila na Kendovem dvorcu v Spodnji Idriji, je bil določen na »jour fixe« Rotary Cluba Idrija. To je bilo v sredo, 21.12. Spominska dopisnica pa ima zaporedno številko 66. Za popestritev slovesnosti je bilo obrazloženo, kakšno sporočilo skriva ta datum in zaporedna številka dopisnice. Namreč, če seštejemo posamezni datumski števili, $2+1$ in $1+2$, dobimo obakrat tri, torej 33. Če pa zaporedno številko dopisnice, 66, delimo z 2, ker sta dve datumski števili, dobimo znova 33! In kaj pomeni število 33? To je najvišja, mojstrska stopnja v framazonski loži. Naključje ali pa...?

Snega na kupe, tuje gostje pa how lovely!

Dogovorjeno je bilo, da priložnostno filatelistično razstavo iz Kendovega dvorca preselimo na pošto v Idriji. Prvi termin selitve ni uspel. Vojko je sicer izpraznil kangoo, Ljubo, Silvester in Niko pa smo čakali in zmrzovali pred zaprtim dvorcem. Kasneje smo zvedeli, da ključar ni mogel do časa iz Ljubljane zaradi prometnih zamaškov božičnega vrveža. Drug dan, 23. decembra je bilo vse odprto, le snežilo je kot za stavo. Okrog sedme ure zvečer so bile ceste prevozne samo še za korajžne. Kljub temu, da je bilo snega preveč in še čez, je poštar Goran, ki ga sodelavke ljubkovalno kličejo Guc, prikopal z vozilom do vrat dvorca. Vojko, Ljubo in Niko, smo znosili vitrine v avto. Z gledanjem pa so nam pomagale simpatične, angleško govoreče božične gos-

tje Kendovega dvorca, ki so se sprehajale v metežu in navdušeno vzklikale: »How lovely!« (kako ljubko!) in lovile snežinke. Nekako smo pripluzili do Idrije, kjer je čakal zaskrbljen Silvester, ki ni tvegala na pot do Fare. Na hitro smo postavili razstavo in si pri sosedu Marinotu končno oddahnili.

Iz spominske knjige

Naša filatelistična razstava v času Čipkarskega festivala 2005 je lepo uspela. Veliko pohval so zapisali obiskovalci v spominsko knjigo. Bili so od vsepovsod, od Italija, Nizozemske, Danske, Francije, Poljske do Avstralije! Iz Belgije, dežele čipk, kjer med drugim delajo tudi odlične *tsjokoreetos*, sta prišli Roza in Jeanine. Obe radi klekljata. Poleg tega Jeanine zbira poštne znamke z motivi čipk in klekljanja. Posebej sta se zanimali za naše društvene izdaje. Nad razstavo sta bili navdušeni. Njuna ocena ni bila kar tako. Jeanine je namreč na državni razstavi v Belgiji s svojo zbirko *From plant until lace* (od rastline do čipke), osvojila drugo mesto!

V spominsko knjigo pa je nekdo poleg pohvale zapisal z velikimi tiskanimi črkami naslednje:

ŽELJA: DA BI SE KAKŠNA ZNAMKA Z IDRIJSKO ČIPKO ZNAŠLA V VITRINAH IDRIJSKE PTT!

Veronafili

Že nekaj let zapored se člani društva udeležujemo sejma filatelije, numizmatike, kartofilije itd. ter mineralov in fosilov, ki je spomladi in jeseni v Veroni. V kartonastih škatlah, nabasanih s starimi pismi in razglednicami in v kupih kovancev, se skrivajo zakladi za naše zbirke. Za ljubitelje mineralov in fosilov ter numizmatike pa je dvakrat težje. Poleg financ je tu še masa. Če bo šlo tako naprej, si bo moral naš prevoznik Franci omisliti dvonadstropen *espace*. Gornji bo za potnike, spodnji pa bo imel dva bunkerja. V prvem bodo kište z minerali in v drugem vreče s kovanci.

Tudi čez sedanji prevoz nimamo pripomb. Vožnja gladko leti, sedeži so ergonomični in če bi zraven sedela še *stewardesa*, bi mislili, da smo v avionu. Lani smo bili tam v maju. Jesenski obisk nam je preprečil sneg. Tisto soboto, 26.11.05, ga je toliko nasulo, da smo polet v Verono soglasno odpovedali. Pa 20. maja 2006 znova!

Naše selitve

Filatelistično društvo Idrija ni nikoli imelo svojih prostorov. V petinpetdesetih letih smo se selili najmanj sedemkrat. Društvo je opravljalo svoje delo na številnih lokacijah.

Prva srečanja po ustanovitvi leta 1949 so bila na Gimnaziji Jurija Vege. Druženja so se nadaljevala v pisarni idrijskega Mestnega muzeja na gradu. Potem smo se selili v pisarno turističnega društva na avtobusni postaji. Od leta 1979 smo dobili prostore pri Planinskem društvu na stari pošti, kjer smo ostali do leta 1994. Občasno smo se dobivali tudi v idrijskem hotelu Nanos. V februarju leta 1994 pa nam je ponudilo prostore AMD v Kosovelovi ulici (pri Lipuščku). Dne 1.7.1995 se je AMD Idrija preselilo v staro osnovno šolo v Prelovčevo 2. Skupaj z njimi smo si prostore delili do 6.3.2005. Vse naštete prostore smo uporabljali brezplačno.

Zaradi odločitve AMD, da bodo vsem uporabnikom zaračunavali najem prostorov, smo 20.3.2005 našli nov dom v veliki sejni dvorani občine Idrija. Brezplačno nam ga je za nedoločen čas ponudil župan Damjan Krapš.

Niko Jereb

ČLANI FILATELISTIČNEGA DRUŠTVA IDRİJA 31.12. 2005

1.	Bajc Silvester	Prešernova 11	5280 Idrija
2.	Bedenk Avgust	Lapajnetova 23	5280 Idrija
3.	Bevk Ines	Grilčeva 30	5280 Idrija
4.	Bevk Samo	Mestni trg 4	5280 Idrija
5.	Bončina Igor	Vinka Mohoriča 6	5280 Idrija
6.	Čigale Janoš	Grilčeva 24	5280 Idrija
7.	Černilogar Franko	Mihevčeva 6	5280 Idrija
8.	Červ Dimitrij	Levstikova 18	5280 Idrija
9.	Faust Charles	Kozaršče 9	5220 Tolmin
10.	Ferjančič Ivi	Bloudkova 4	5280 Idrija
11.	Franzini Luciano	Beblerjeva 4	5280 Idrija
12.	Govekar Milan	Štihova ulica 16	1000 Ljubljana
13.	Hladnik Ivica	Gorska pot 18	5280 Idrija
14.	Hladnik Miha	R. Simonitija 5	5000 N. Gorica
15.	Hvala Simon	Triglavska 32	5280 Idrija
16.	Jager Ruža	Dolenjska cesta 60	1000 Ljubljana

17.	Jereb Franci	Levstikova 1	5280 Idrija
18.	Jereb Niko	Župančičeva 32	5280 Idrija
19.	Jereb Jure	Rudarska 23	5280 Idrija
20.	Jereb Nace	Rudarska 23	5280 Idrija
21.	Jež Drago	Gradnikova 12	5280 Idrija
22.	Jurjavčič Miran	Kosovelova 8	5280 Idrija
23.	Kavčič Janez	Grilčeva 32	5280 Idrija
24.	Kogej Boris	Gorska pot 36	5280 Idrija
25.	Kogej Milan	Mihevčeva 6	5280 Idrija
26.	Kogoj Leopold	Tomšičeva 21	5280 Idrija
27.	Kovačič Stanko	Grilčeva 22	5280 Idrija
28.	Krapež Andrej	Na hribih 4	5220 Tolmin
29.	Križaj dr. Igor	Kosovelova 29	5280 Idrija
30.	Lapajne Milan	Rudarska 2	5280 Idrija
31.	Lapajne Peter	Vrh zelj 16	5280 Idrija
32.	Lapajne Stojan	Slovenska cesta 20	5281 Sp.Idrija
33.	Likar Darja	Sred. Kanomlja 55	5281 Sp.Idrija
34.	Likar Leonida	Gregorčičeva 31	5280 Idrija
35.	Likar Tjaša	Gregorčičeva 31	5280 Idrija
36.	Likar Viktor	Brunov drevored 26	5220 Tolmin
37.	Mervic Egon	Za gradom 1	5280 Idrija
38.	Miklavčič Ludvik	Ulica zmage 2	5280 Idrija
39.	Močnik Metod	Vojkova 4	5282 Cerčno
40.	Novak Miran	Tomšičeva 21	5280 Idrija
41.	Ogrič Stanko	Bloudkova 3	5280 Idrija
42.	Peternel Matija	Plužnje 39	5282 Cerčno
43.	Pišlar Uroš	Mihevčeva 17	5280 Idrija
44.	Podvršček Oskar	Kobalova 16	5280 Idrija
45.	Poljanec Boris	Študentovska 24	5280 Idrija
46.	Rejc Vojko	Meline 3	5281 Sp.Idrija
47.	Rejec Aleš	Ulica zmage 18	5280 Idrija
48.	Rejec Dejan	Grilčeva 24	5280 Idrija
49.	Rupnik Boris	Mihevčeva 14	5280 Idrija
50.	Rupnik Jože	Rožna 10	5280 Idrija
51.	Simonič Rajko	Lapajnetova 25	5280 Idrija
52.	Smolnikar Jan	Grilčeva 19	5280 Idrija
53.	Štampfl Janko	Jesenkova 1	1000 Ljubljana
54.	Štravs Lado	Gregorčičeva 7	5280 Idrija
55.	Šubic Marko	Triglavska 13	5280 Idrija
56.	Ukmar Ljubo	Župančičeva 40	5280 Idrija
57.	Vidmar Franc	Mihevčeva 2	5280 Idrija
58.	Vončina Ivan	Lapajnetova 57	5280 Idrija
59.	Xhoko Leon	Wolfova 1	5280 Idrija

ORGANI

FILATELISTIČNEGA DRUŠTVA IDRJA

Upravni odbor:

Niko Jereb - predsednik
Miran Jurjavčič - tajnik
Peter Lapajne - blagajnik
Vojko Rejc - gospodar
Silvester Bajc - krožna zamenjava
Ljubo Ukmar - filatelistična literatura
Janez Kavčič - predlogi in promocije spominskih obeležij

Nadzorni odbor:

Avgust Bedenk
Ivi Ferjančič
Boris Rupnik

Disciplinska komisija:

Leopold Kogoj
Franc Vidmar
Lado Štravs

Foto: Ljubo Ukmar

Družimo se poleti in pozimi

Foto: Ljubo Ukmar

V LETU 2005 SO NAM POMAGALI

(po abecednem redu)

LTO, UPRAVNI SVET ČIPKARSKEGA FESTIVALA IDRİJA

MESTNI MUZEJ IDRİJA

OBČINA IDRİJA

PEKARNA JESENKO, JELIČNI VRH

PROKOS IDRİJA

ROTARY CLUB IDRİJA

SKEI, OBMOČNI ODBOR IDRİJA – CERKNO

ZDRUŽENJE BORCEV NOV, OO IDRİJA CERKNO

MESTNI MUZEJ IDRİJA

MUZEJ ZA IDRİJSKO IN CERKLJANSKO

*Sindikat kovinske in
elektro industrije Slovenije*

Območni odbor Idrija - Cerkn
Študentovska ulica 1, 5280 Idrija

